

ปีที่ 5 ฉบับที่ 31 : 9 สิงหาคม 2545 <http://epid.moph.go.th/>

วิทยาลัยนวกองระบาดวิทยา

“เป็นศูนย์ความเชี่ยวชาญระดับสากลในด้านมาตรฐานงานระบาดวิทยา ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายภายในและนานาชาติ สร้างองค์ความรู้และภูมิปัญญาในการป้องกันโรค/ภัย ส่งเสริมสุขภาพของประชาชน”

สัปดาห์ที่ 31 ระหว่างวันที่ 28 กรกฎาคม – 3 สิงหาคม 2545

ส่งรายงานข้อมูลเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาเร่งด่วนทันตามกำหนดเวลา

สัปดาห์ที่ 66 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 86.84

สารบัญ

★ ก้าวทันโรค

- การระบาดของโรค West Nile ในสหรัฐอเมริกาและ Legionnaires' outbreak ในประเทศอังกฤษ 490
- โรคลีเจียนแนร์ (Legionnaire disease) 491
- สถานการณ์โรคไข้เลือดออก 493

★ ข้อมูลรายงานสถานการณ์การเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาเร่งด่วน

สัปดาห์ที่ 31 (28 กรกฎาคม–3 สิงหาคม 2545) 494

★ แผนภูมิโรคไข้เลือดออก 500

★ สรุปข่าวการระบาด (วันที่ 29 กรกฎาคม – 4 สิงหาคม 2545) 502

★ บันทึกท้ายบท 503

.....

ทุกรายงานมีคุณค่าต่อระบบเฝ้าระวัง

และการควบคุมป้องกันโรค

โปรดช่วยกันตรวจสอบ จำนวนและความถูกต้อง

และส่งให้ทันตามกำหนดเวลา

.....

โปรดส่งรายงานให้กองระบาดวิทยา

ภายในเช้าวันอังคาร

ก้าวทันโรค

การระบาดของโรค West Nile ในสหรัฐอเมริกา

Legionnaires' outbreak ในประเทศอังกฤษ

แพทย์หญิงปิยนิตย์ ธรรมาภรณ์พิลาศ

สถาบันพัฒนานักระบาดวิทยา

ตามที่ได้มีข่าวทางหนังสือพิมพ์เรื่องการระบาดของโรค West Nile Virus ในประเทศสหรัฐอเมริกา และโรค Legionnaires ในประเทศอังกฤษนั้น กองระบาดวิทยาได้ทำการตรวจสอบแล้วพบข้อมูลดังต่อไปนี้

การระบาดของโรค West Nile ในสหรัฐอเมริกา

ข่าวจาก ProMED-mail ซึ่งเป็นฐานข้อมูลข่าวการระบาดที่ไม่เป็นทางการรายงานว่า เจ้าหน้าที่จากรัฐ Louisiana ได้ประกาศภาวะฉุกเฉินเนื่องจากการระบาดของโรค West Nile virus โดยพบผู้ติดเชื้อ จำนวน 58 ราย ในจำนวนนี้เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล 12 ราย และเสียชีวิต 4 ราย การระบาดของโรคในรัฐนี้เริ่มในเดือนมิถุนายน 2545 และมีการกระจายของโรคในหลายพื้นที่

ข้อมูลจาก Centers for Disease Control, USA รายงานการระบาดในอเมริกามาตั้งแต่ ปี 2542 พบผู้ป่วย 62 ราย เสียชีวิต 7 ราย ต่อมาปี 2543 พบผู้ป่วย 21 ราย เสียชีวิต 2 ราย และปี 2544 พบผู้ป่วย 66 ราย เสียชีวิต 9 ราย โรค West Nile virus เกิดจากเชื้อ virus Family : Flaviviridae Genus : Flavivirus Japanese Encephalitis Antigenic Complex พบครั้งแรกในผู้ป่วยหญิงสูงอายุ

ซึ่งอาศัยอยู่ที่ West Nile District ประเทศ Uganda ในแอฟริกาในปี 2480 เชื้อ *virus* ดังกล่าวเป็นสาเหตุของการเกิด Meningoencephalitis โดยเฉพาะในผู้สูงอายุ สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกาพบการระบาดของโรคดังกล่าวครั้งแรกทางตอนเหนือของประเทศ โรค West Nile virus ติดต่อกันโดยยุง สกุล Culex เป็นพาหะ โดยยุงไปดูดเลือดจากนก หรือม้าที่มีเชื้อดังกล่าว เชื้อจะเข้าไปอยู่ในยุง 2 - 3 วัน หลังจากนั้น ก็จะปล่อยเชื้อ West Nile virusสู่คน โรคนี้จะมีระยะฟักตัว 3 - 15 วัน

อาการโดยทั่วไป คือ ไข้ ปวดศีรษะ ปวดตามตัว อาจมีผื่นแดงที่ผิวหนัง ในรายที่อาการรุนแรงเชื้อไวรัสจะเข้าไปทำลายสมอง และระบบประสาทส่วนกลาง ส่วนใหญ่ผู้ที่มีการรุนแรงและเสียชีวิตนั้นจะมีอายุมากกว่า 50 ปี โดยจะมีอัตราป่วยตายร้อยละ 3 - 15 ในบุคคลทั่วไปมีน้อยกว่าร้อยละ 1 ที่จะมีอาการรุนแรง ไม่มีการรักษาเฉพาะ ให้การรักษาตามอาการ และระวังโรคแทรกซ้อน เช่น pneumonia และ urinary tract infection โรค West Nile virus ไม่ติดต่อ จากคนสู่คน หรือจาก สัตว์สู่สัตว์ การติดต่อจะต้องมีพาหะนำโรคคือยุง ผู้ป่วยด้วยโรคนี้แล้ว คาดว่าจะมีภูมิคุ้มกันเป็นเวลานาน อย่างไรก็ตามขณะนี้หลายบริษัทที่พยายามค้นคว้าผลิตวัคซีนอยู่ คาดว่าจะประสบความสำเร็จในไม่ช้า

สำหรับประเทศไทยยังไม่มีโรคนี้ แต่กองระบาดวิทยาได้ประสานให้มีการเฝ้าระวังหาเชื้อสาเหตุในผู้ป่วยไข้สมองอักเสบทุกรายแล้ว แม้จะไม่มียาเฉพาะสำหรับรักษาโรคนี้โดยเฉพาะ แต่หากพบโรคนี้ก็สามารถช่วยในการป้องกันและควบคุมโรคได้ทันทั่วทั้ง

Legionnaires' outbreak ใน อังกฤษ

รายงานข่าวจาก BBC แจ้งว่า ได้เกิดการระบาดของโรค Legionellosis ขึ้นที่เมือง Barrow ในประเทศอังกฤษ พบผู้ป่วย 56 ราย ที่ได้รับการยืนยันจากผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการแล้ว (เสียชีวิต 1 ราย) และอีก 15 รายเข้ารับการรักษาใน ICU จากรายงานข่าวกล่าวว่าขณะนี้ยังไม่ทราบแหล่งโรคที่แน่ชัด แต่เชื่อว่าการเกิดการระบาดของโรคดังกล่าวครั้งนี้ เกิดจากความบกพร่องของระบบปรับอากาศของอาคารแห่งหนึ่งในบริเวณ Barrow town hall แต่อาคารได้ถูกปิดลงแล้ว เพื่อเป็นการป้องกัน ขณะนี้ทางอังกฤษได้ทำการควบคุมแหล่งโรค และแจ้งให้ประชาชนทราบเพื่อให้เข้ารับการรักษาเร็วขึ้น

โรคเลิเจียนแนร์ (Legionnaires disease)

กลุ่มงานระบาดวิทยาโรคติดเชื้อ

โรคเลิเจียนแนร์ เป็นโรคที่ต่างประเทศให้ความสนใจเนื่องจากมีอัตราป่วยตายสูง โดยเฉพาะประเทศในแถบยุโรปที่มีระบบเฝ้าระวังและมีคณะทำงานสำหรับโรคนี้โดยเฉพาะเรียกว่า European working group for Legionella infections (EWGLI) ส่วนอัตราป่วยของโรคนี้โดยเฉลี่ยในยุโรปเท่ากับ 4.45 /ล้านประชากร ในปี 2539 สำหรับประเทศไทยยังพบโรคนี้ด้วย โดยมีรายงานผู้ป่วย 5 ราย รายแรกเป็นหญิงไทยอายุ 19 ปี รายงานโดย ศรีไสวและคณะใน พ.ศ. 2527 ปีเดียวกัน ดันไพจิตร และคณะรายงานผู้ป่วยอีก 3 ราย พ.ศ. 2529 ชุนทสวัสดิ์กุลและคณะรายงานผู้ป่วย 1 รายเป็นชายจีนอายุ 78 ปี และในปี 2532 ชูโชติถาวรและคณะรายงานผู้ป่วยอีก 1 ราย เป็นหญิงจีนอายุ 39 ปี

โรคเลิเจียนแนร์ (Legionnaires disease) เป็นโรคติดต่อที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรียชื่อ *Legionella pneumophila* ลักษณะโรคมี 2 แบบคือ ชนิดรุนแรง เรียกว่าโรคปอดอักเสบเลิเจียนแนร์ (Legionnaires disease) และชนิดไม่รุนแรงเรียกโรคไข้ปอนติแอค (Pontiac fever) เชื้อ *Legionella pneumophila* แบ่งเป็น serogroups ตรวจพบ serogroup 1 เป็นสาเหตุของโรคมากที่สุด

แหล่งที่เชื้อ *Legionella pneumophila* อาศัยเป็นบริเวณที่น้ำขังนิ่ง เชื้อจะเข้าสู่ร่างกาย โดยหายใจเอาเชื้อที่อยู่ในละอองฝอยของน้ำ เช่น น้ำจากฝักบัว ก๊อกน้ำ อุปกรณ์ที่ช่วยหายใจ หอระบายน้ำร้อน น้ำพุตกแต่ง อ่างน้ำวน เป็นต้น โรคเลิเจียนแนร์มีระยะฟักตัว 2 - 10 วัน (ส่วนใหญ่ 5 - 6 วัน) พบมากในผู้สูงอายุและพบในเพศชายมากกว่าเพศหญิง 2.5 เท่า กลุ่มที่มีโอกาสติดเชื้อโรคนี้มากได้แก่ ผู้ที่สูบบุหรี่จัด ผู้มีภูมิคุ้มกันโรคบกพร่อง ได้แก่ เบาหวาน โรคตับเรื้อรังจากเสพยาเสพติด ผู้ป่วยที่ได้รับยาต้านมะเร็ง หรือปลูกถ่ายอวัยวะ โรคนี้มีอัตราตายร้อยละ 10 - 15 และสูงขึ้นในผู้ป่วยที่มีภูมิคุ้มกันโรคต่ำ โดยทั่วไปอุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของเชื้อคือ 20 - 50 องศาเซลเซียส มีการศึกษาทดลอง พบว่าการรักษาอุณหภูมิของน้ำให้คงที่อยู่ที่ 60 องศาเซลเซียส จะตรวจไม่พบเชื้อ พ.ศ. 2526 กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้ตรวจหาเชื้อ *Legionella pneumophila* จากน้ำที่เก็บจากแหล่งต่างๆ 60 ตัวอย่าง พบเชื้อ 13 ตัวอย่าง (ร้อยละ 21) และในปี 2535 เก็บน้ำจากหอระบายน้ำร้อนและแหล่งอื่นๆ จาก 6 จังหวัด ในช่วงเวลา 1 ปี พบเชื้อ *Legionella pneumophila*